

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.
Winnipeg, Man., Canada

The Provincial
Library
City

UKRAINIAN LABOR NEWS

PROLETARI ВСІХ КРАІН, ЄДНАТЕСЯ!
SUBSCRIPTION RATES:
Per year.....\$4.00
Per half year.....\$2.00

РІК XIII. Ч. 32 (1550). СУБОТА, 14 БЕРЕЗНЯ 1931. WINNIPEG, MAN. SATURDAY, MARCH 14, 1931. No. 32 (1550). VOL. XIII.

ПРОМОВА ТОВ. МОЛОТОВА НА ШЕСТИМ ВСЕСОЮЗНИМ З'ЇЗДІ РАД

Голова Раднаркому заявив, що в останніх чотирьох роках в СРСР пушено в рух 323 нових фабрик, а в цій році сподіються пустити 518 нових фабрик.

МОСКВА, 9 березня. — Всі делегати Всесоюзного З'їзду Рад стали на ноги й плескали на сьогоднішній сесії, коли Вячеслав Молотов, голова Ради Народніх Комісарів, заявив у своїй промові, що 323 нових фабрик та індустриї пушено в рух в чотирьох роках, що закінчилися 1930 року, а цього року сподіються пустити в рух 518 нових фабрик.

Цей З'їзд, шестий від часу заснування Союзу, відкрився вчора ввечері у Великій театрі при участі 1,492 делегатів з правом голосу.

Обговорюючи закордонні справи, Молотов підкреслює у своїй промові вчора ввечері, що обвинувачення в релігійній переслідуванні, торговельній допінгуї та примусовій праці проти Радянського Союзу є несправедливі й невинні.

Він сказав, що в 1930 році СРСР дав 1.9 відс. світових експортів у порівнянні з 3.5 відс. в Росії в 1913 році.

"Ми маємо 1,134,000 робітників у північних лісових районах 460,000 вивізів, що є заняті виключно при будові залізниць і 375 мільйонів канаду між Балтійським і Білим морями", сказав Молотов.

"Ми не дозволимо американському урядові вислати туди комісію, але закордонні кореспонденти можуть іти, де лише забажають, у Радянським Союзі, і ми пропонуємо, щоб комітет американських робітників

прибув сюди розсідати відносини, а подібний комітет радянських робітників щоб поїхав до Злучених Держав з тим розумінням, щоб обидва звіти були надруковані без змін".

МОСКВА, 12 березня. — Шестий Всесоюзний З'їзд Рад, що тут відбувається, ухвалив сьогодні резолюції, в яких рекомендує кроки відлати проти тих держав, що — як Канада — наложити заборону на довіз радянських продуктів.

Одна така резолюція, проделана при закінченні дискусії над промовою Вячеслава Молотова, голови Ради Народніх Комісарів, яку він виголосив на відкритті З'їзду в неділю, "доручає урядові підприняти кроки, обмежуючі імпорти з країн, що заборонили наші експорти".

Злучені Держави не були специфічно згадані, але резолюція була звернена в тім напрямку.

В прийнятих резолюціях з'їзд з'ясував, що радянський уряд далі проводить свою політику міжнародного миру і продовжати посилення торговельних зносин з іншими державами; а в той сам час рекомендує, щоб більше уваги дано Червоній армії з огляду на капіталістичну воєнну загрозу.

Резолюції закликають також до повної колективізації сільського господарства та знищення куркулів як класу.

УРЯД ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ НЕ ВІЗЬМЕ УЧАСТІ В "ПШЕНИЧНІЙ" КОНФЕРЕНЦІЇ В РИМІ

ВАШИНГТОН, 9 березня. — В державним департаменті довіданося сьогодні, що Злучені Держави відмовилися взяти участь у світовій "пшеничній" конференції, що має відбутися в Римі.

Запрошення на конференцію, яка має обговорювати справу світового розпреділювання пшениці, отримано недавно державним департаментом. Він порозумівся з департаментами рільництва й торгівлі — й обидва вони були проти вислання делегації до Риму.

Довіданося офіційно, що уряд Злучених Держав відмовився взяти участь у конференції на тій підставі, що він вважає, що Міжнародний Інститут Агрікультури, який скликає конференцію, в недавніх роках утратив свій чисто міжнарод-

ний характер і попав під контроль одної або двох країн.

Злучені Держави належали до Інституту від кількох років, але мало брали активну участь в його працях.

Дійсне пояснення, чому Злучені Держави відмовилися взяти участь у римській конференції, можна знайти в тім факті, що деякі європейські капіталістичні держави під проводом Франції постановили недавно купувати лише європейську пшеницю.

Недавня конференція тих держав була звернена не лише проти Радянського Союзу, але й проти Злучених Держав, Канади та інших позаєвропейських країн, що продукують пшеницю й роблять конкуренцію європейським великим землевласникам.

ЗРОБИВ ПРОПОЗИЦІЮ, ЩОБ СКАСУВАТИ ВОЄННУ ФЛОТУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

ЛОНДОН, 11-го березня. — Бритійський парламент мав сьогодні ввечері пропозицію, щоб скасувати воєнну флоту Великої Британії.

Поправка Кінлія передбачувала зменшення воєнної флоту до незначної сили. "Лівий" лейбористський посол заявив, що він визнає, що це привело б правдоподібно до розбиття імперії, та висловив погляд, що цей результат був би "доброю річчю".

Поправка знайшла лише десятьох інших сторонників. Парламент відкинув її 152 голосами проти 11.

Капіталісти розпочинають економічну війну проти СРСР на міжнародну скалю

МІЖНАРОДНЯ ТОРГОВЕЛЬНА ПАЛАТА ЗАПОЧАТКУВАЛА ШИРОКУ КАМПАНІЮ ЗА СВІТОВИМ БОЙКОТОМ РАДЯНСЬКИХ ПРОДУКТІВ. — РОБІТНИКИ ЦІЛОГО СВАТА МУСЯТЬ СТАТИ НА ОБОРОНУ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ.

ЛОНДОН, 12 березня. — Робляться серйозні кроки в напрямку світового бойкоту радянських продуктів. Югославія пішла ще далі як Канада, заборонивши всі продукти з СРСР. Німецький канцлер Брінінг заявився проти плянів німецьких тяжких індустрій, щоб заключити торговельні угоди з Радянським Союзом.

Саул Брон, голова радянської торговельної делегації у Британії, виявив тут, що Міжнародна Торговельна Палата розслала до своїх краєвих комітетів у кожній приналежній країні тайний меморандум, в яким запитує висловити погляд на умовлену міжнародно заборону імпорту з Радянського Союзу.

Правдивість заяви Брона признає британський краєвий комітет Міжнародної Торговельної Палати. Після зібрання інформації Міжнародна Торговельна Палата опублікує свій звіт.

Сьогодні оповіщено, що радянські представники в Англії збільшили замовлення на зна-

ряди до машинерії, дане британській фірмі, з трох до п'ятих мільйонів доларів.

Жернаков, який дав Російсько-Бритійській Торговельній Палаті звіт про пшеничну ситуацію, каже, що СРСР стареться лише здобути в торгівлі збіжжям те місце, що його мала Росія перед війною.

Повищу новинку подаємо за спеціальною депешою до вінніпегської "Фрі Прес" від її лондонського кореспондента Генрі Сомервіла. Вона ще раз наглядно показує, що капіталістичні держави гарячково готуються до збройного нападу на Радянський Союз і в своїй антирадянській кампанії об'єднуються на міжнародну скалю та вже розпочали спільну економічну війну проти країни Рад.

Робітники цілого світа мусять стати на оборону Радянського Союзу перед нападом імперіалістичних хижаків. Вони мусять спаралізувати всі ворожі заходи імперіалістів проти СРСР.

ВИЗНАНИЙ ВИННИМ В БУРЖУАЗНІМ СУДІ

ВЕНКУВЕР, 10 березня. — Капіталістична преса повідомляє, що в місцевім суді лава присяжних визнала сьогодні винним тов. Елена МекКюна Кембела, комуністичного провідника, за "підбурювання до розривів" і за "бутивіччя висловів". Він був арештований

в грудні минулого року підчас демонстрації безробітних у Венкувері.

Тов. Кембел сам боронив себе на розправі. Суддя Морфі кілька разів перебивав його й остерігав його, щоб він говорив "до справи". Присуд для тов. Кембела буде виданий при кінці судової сесії.

В БАРЦЕЛЬОНІ ПРОГОЛОШЕНО РЕСПУБЛІКУ

ПАРИЖ, 11 березня. — Депеша агенції Гаваза каже сьогодні, що в Барцельоні, в Іспанії, проголошено буржуазну республіку; прокламація входить в силу від 22 березня.

Інші депеші з Барцельони кажуть сьогодні, що тамошня республіканська катальонська

партия опублікувала декларацію, в якій висловлює змагання Каталонії до повної автономії.

Барцельона, головне місто в Каталонії, від довшого часу є осередком буржуазного республіканського руху проти мадрідського уряду.

Майнері Південної Валії вийшли на страйк проти зірвання заробітної платні

КАРДІФ, Валія, 10 березня. — П'ять тисяч майнерів вугілля в кількох копальнях вийшли сьогодні на страйк на знак протесту проти зірвання платні, що його недавно вирішила спільна рада поєднання.

Є вигляди, що страйк поширяться і в більшості майнерських округів зааранжовано юнійні мітінги.

ЛОНДОН, 9 березня. — Вчора 1,400 антрацитових майнерів Грейт Мавтентей Колієрі в Емманфорді вийшли на страйк проти рішення в справі платні.

По цілм вугільнім районі відбувається багато масових мітінгів, на яких апелюється до робітників за поширенням страйку.

Сьогодні 4,000 майнерів вийшли на страйк у Ронда, в Південній Валії, проти рішення в справі платні. Сподіються дальшого поширення страйку, яким проводить рух меншости.

В однім майнерським льокалі в Ронда голова юній відмовився вчора дати справу страйку під голосування мітінгу. Мітінг розбився. Сьогодні майнері вийшли на страйк.

В інших майнах у Ронда вся праця припинена. В копальнях, обнятих страйком, планує солідарність на 100 відс.

Юнійні урядники, щоб допомогти босам, стараються намовити робітників, щоб вони повернули до праці, а справу вирішить конференція.

Засуд т. Гаутамакі

(Спеціальна телеграма до "УРВ")
ПОРТ АРТУР, Онт., 11 березня. — Тов. Гаутамакі присуджено заплатити \$50 кари й судові кошти за "участь у поході без дозволу". Крім цього він залишається через 12 місяців під поліційним наглядом і його чекає три місяці в'язниці, якщо його знову арештують. Бейл за нього назначено \$500.

Росправа проти тов. Вілена відбувається перед лавою присяжних 12 травня. Бейл за нього назначено в сумі 500 доларів готівкою. Баркер.

В ПОЛЬЩІ Є БІЛЬШЕ ЯК МІЛЬЙОН БЕЗРОБІТНИХ.

БЕРЛІН, 9 березня. — В неодавній виданій відозві Комуністичної Партії Польщі сказано між іншим, що справжнє число безробітних у Польщі переїшло мільйон і збільшується щодня новими тисячами. Крім того сотки тисяч робітників працюють від одного до чотирьох днів на тиждень. Лише невелика частина безробітних дістають мізерну допомогу.

ЗЕМЛЕТРУС НА БАЛКАНІ УБИВ 150 ЛЮДЕЙ.

БЛГГОРОД, Югославія, 9 березня. — Підчас великого землетрусу, що навістив район на югославським, болгарським і грецьким кордонах, загинуло около 150 людей. Цей підрахунок є неофіційний і в деяких кругах вважають, що число жертв землетрусу є багато більше. Багато сіл є цілком знищені.

МЕКСИКО СКОНФІСКУВАЛО ДЕСЯТЬ РАДЯНСЬКИХ ФІЛЬМІВ.

МІСТО МЕКСИКО. — Поліція сконфіскувала десять радянських фільмів під обвинуваченням, що їх вислано підкопати уряд. Фільми, що включали "Кінець Ст. Петербургу", сконфісковано в місцевім офісі "Російської Фільмової Компанії".

САМІТНІ БЕЗРОБІТНІ НЕ ДІСТАНУТЬ НІЯКОЇ ДОПОМОГИ ВІД МІСТА

Міська рада у Венкувері припинило всяку допомогу для безробітних і викидає їх на вулицю гинути з голоду. — Робітники мусять боротися за соціальне забезпечення.

ВЕНКУВЕР, 10 березня. — 1,500 самітних безробітних, що замешкали менше як рік у Венкувері, отримали від міського департаменту допомоги свої останні тикети на їду й спання — й від тепер не будуть діставати абсолютно ніякої допомоги.

Це оповістив сьогодні алдермен Етертон, голова міського допомогового комітету.

Ще залишається на допомоговій лісті 2,800 самітних безробітних, але алд. Етертон заявив, що й вони будуть позбавлені допомоги пізніше.

Розуміється, капіталістична влада зовсім не турбується тим, як мають далі жити оці безробітні, що для них нема ніякої праці. Вона викидає їх

на вулицю гинути з голоду, хоч консервативна партія обіщувала перед виборами, що для всіх безробітних буде праця й ніхто не буде голодувати.

Від коли ж консервативна партія прийшла до влади, то не лише для безробітних не знайдено праці й безробіття сильно збільшилося, але й відбирається безробітним ту нужденну допомогу, що вони досі отримували. Так консервативний уряд Бенета "розв'язує" проблему безробіття.

Не мовчати й голодувати повинні безробітні, але вони мусять організуватися й боротися за працю або хліб. Робітники без праці й ті, що працюють, мусять спільно боротися за соціальне забезпечення — за безплатну державну аскурацію ніякої праці. Вона викидає їх

ЕКСПОРТИ КАНАДІЙСЬКОЇ ПШЕНИЦІ МАЮТЬ МЕНШУ ВАРТІСТЬ, ЯК РІК ТОМУ

ОТТАВА, Онт., 12 березня. — Зі звіту домінійного статистичного бюра виявляється, що Канада експортує тепер більше пшениці, як рік тому назад, але внаслідок низьких цін отримує за неї менше грошей, як передтим.

Протягом сімох місяців, що закінчилися 28 лютого, експорти вносили 148,594,000 бушлів, проти 88,420,000 бушлів за той сам протяг часу рік тому.

Помимо такого великого збільшення, експорти за останніх сім місяців вартували \$111,725,000, проти \$117,429,000 рік тому.

З всієї експортованої пшениці 90,746,000 бушлів пішло до Великої Британії, 7,722,000 бушлів до Злучених Держав і 50,125,000 до інших країн.

В самім місяці лютім експорти вносили 10,296,000 бушлів, вартости \$6,289,000, проти 6,732,000 бушлів, вартости \$8,152,000, в лютім 1930 року.

збільшення, експорти за останніх сім місяців вартували \$111,725,000, проти \$117,429,000 рік тому.

Із всієї експортованої пшениці 90,746,000 бушлів пішло до Великої Британії, 7,722,000 бушлів до Злучених Держав і 50,125,000 до інших країн.

В самім місяці лютім експорти вносили 10,296,000 бушлів, вартости \$6,289,000, проти 6,732,000 бушлів, вартости \$8,152,000, в лютім 1930 року.

СПОДІЮТЬСЯ 35,000 ТУРИСТІВ У РАД. СОЮЗІ.

ЛЕНІНГРАД, 9 березня. — В 1930 році через Ленінград переїхало 5,000 закордонних туристів. В цій році в Радянським Союзі сподіються около 35,000 туристів із закордону. Переважно вони прибудуть через ленінградський порт.

Населення Радянського Союзу переїшло цифру 161 мільйонів, каже недавня депеша з Москви до берлінських газет, покликаючися на заяву члена Ради Народніх Комісарів. У 1925 році в СРСР було 145,500,000 населення.

РУМУНІЯ ДІСТАЛА ПОЗИЧКУ ВІД ФРАНЦІЇ.

БУКАРЕШТ, Румунія, 7 березня. — Після довгих переговорів Румунія дістала нарешті позичку від Франції в сумі 26 мільйонів доларів. Румунський уряд хотів дістати 40 мільйонів, але вдоволившись тим, що дають. 16 мільйонів доларів позичають французькі банкіри, а 10 мільйонів мають дати банки інших держав.

БЛИЗЬКО 5 МІЛЬЙОНІВ БЕЗРОБІТНИХ У НІМЕЧИНІ.

БЕРЛІН, 10 березня. — З кінцем лютого в Німеччині було 4,972,000 безробітних.

ВІЗЬМІТЬ УЧАСТЬ В КОЛЕКТІ ХАТА-В-ХАТУ

КАНАДІЙСЬКА РОБІТНИЧА ОБОРОНЧА ЛІГА У ВІННІПЕГУ УСТРОЮЄ
В НЕДІЛЮ, 15-ГО БЕРЕЗНЯ 1931 РОКУ
В ГОДИНІ 9.30 РАНО

КОЛЕКТУ ХАТА-В-ХАТУ

Колекта відбуватиметься з слідуєчих місць:
1. З УКР. РОБ. ДОМУ У ВІННІПЕГУ.
2. З УКР. РОБ. ДОМУ В СЕЙНТ БОНІФЕЙС.
3. З БОН АКОРД БЛЬОКУ — МЕЙН І ЛОГАН.

Товариші й товаришки, що мешкають в Іст Килдонаі, Брукленді і північній Вінніпегу, повинні зголошуватися до комітету в Укр. Роб. Домі у Вінніпегу. Ті, що мешкають в середнім і полудневім Вінніпегу, до Бон Акорд Бльоку, а ті, що в Сейнт Боніфейс.

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND McGEORG ST., IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українськ. Робітнич. Домі, на розі вулиць Пritchard і McGeorge, у Вінніпеґу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGeorge St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

ЯК ВОНИ ТОРГУВАЛИ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИМИ ЗЕМЛЯМИ

ДО ВОСЬМИХ РОКОВИН ВИДАННЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ ПОЛЬСЬКИМ ШЛЯХТИ.

Нині мінає вісім літ від того дня, коли антантська рада амбасадорів в Парижі віддала Східну Галичину польсько-шляхетській державі. Сталося це 14 березня 1923 року.

Польща вже й до того часу збройною силою захопила Галичину та господарювала в ній, як господарює грабнижник в чужій коморі, однак це грабництво не було "правно" одобрено тими, які ділили тоді світ між собою й своїми васалами.

Нині, в ці ганебні роковини, треба пригадати не тільки, що сталося 14 березня 1923 р., але й що довело до цього проклятого акту й що від того часу до нині відбувається на окупованих польською шляхтою українських землях.

ПЕРШІ ЖЕБРАКИ БЕЗХРЕБЕТНОЇ ПОЛІТИКИ ПЕРЕД АНТАНТОЮ.

По розвалі Австрії, посидівши ще з пару місяців у Відні й подавши за "найкращим" цісарем, який втік вже тоді з Відня, вибравши нарешті українські "пани послы" до Львова й почали творити "власний уряд" з "власною державою", виславши одночасно до Парижа до антанті перших жебраків своїх — Панейка й інших.

Поки Петрушевич із "Українською Національною Радою" обмірковував ще, як заведати територію має бути його нової загімункової держави, польська шляхта, за повною підтримкою французьких капіталістів, кинула в Галичину із французького фронту армію Галера й почала наступ. Українська Галицька Армія поставила героїський опір галерчикам, але Панейко з Парижу телеграфував, щоб не битися, на Львів не стріляти, але миритися з Польщею, бо так каже антанта. А антанті треба слухати, коли хочемо мати "власну державу".

ЩОБ ЗАБЕЗПЕЧИТИ "КУЛЬТУРНУ" ЄВРОПУ ПЕРЕД БІЛЬШОВИЗМОМ.

Антанта ж, в інтересі якої було створити сильну Польщу, як "охоронний вал перед більшовизмом", справді очікувала, хто буде горою в цій польсько-українській війні. Коли галицька армія, після довгих боїв, з'їгнувши пропозицію радянської влади вдарити спільним фронтом на польську армію, — почала відступ за Збруч, тоді, 25 червня 1919 року антанта рішенням "Найвищої Ради Мирової Конференції" подтвердила окупацію Галичини польськими військами — "щоб забезпечити особи та майно мирного населення проти небезпеки, що їм грозить від більшовицьких банд" — так говорилось в рішенні антанті.

Отже й тут ще антанта не сказала остаточно, чи вона віддає Галичину Польщі назавжди, чи тільки тимчасово. Світові імперіялісти тоді ще не поділяли світу, вони не знали ще, чи радянська влада втримається, чи ні (вони ж тоді проти неї ще роювали). А галицька українська буржуазія, ота нинішній ундівічина, все ще надіялася на антанту, як на свого спасителя. На Україні воювала вона з Петлюрою одним фронтом проти більшовиків, щоб доказати антанті, що галицька армія не є "більшовицькі банди", як це представляли антанті польські дипломати в Парижі.

АНТАНТА ВІДДАЄ ГАЛИЧИНУ ПОЛЬЩІ НА 25 ЛІТ, А УКРАЇНСЬКА БУРЖУАЗІЯ РАДІЄ З ТОГО.

Коли в осені 1919 року події показали, що більшовики зовсім не збираються зрікатися влади й потреба "охоронного валу" проти них зростає, тоді ота антантська "найвища рада" 20 листопада 1919 року ухвалила "автономію" для Галичини. Галичина, на основі того рішення, має залишитися під Польщею через 25 літ, а після цього речиную рада Ліги Націй вирішить, що зробити з Галичиною. Польська шляхта на таку постанову не погодилася, не підписала її — а українська буржуазія дала радію й годила Лізі Націй, що може вона так змилосердиться ще над тим галицьким загімунком, що називався "ЗУНР" та дасть його українській буржуазії як "власну державу".

Польська шляхта, не погоджуючись на 25-літню приналежність до неї Галичини, почала шукати таких союзників, які були б "авторитетними" перед антантою. Шляхті ходило тут не тільки про Галичину, але про історичні кордони Польщі з 1772 року. Антанта цих бажань нового свого васала задовольнити не могла, бо російська буржуазія, що мріяла ще про "єдину невідому", також чому протривала. Тоді польська шляхта почала шукати "авторитетних" союзників, які ствердили б перед антантою "справедливі" домагання шляхти. І невдовзі шляхта цих союзників нашла на самій такій Україні, запросивши їх до Варшави. Був це Симон Петлюра із своєю зграєю погромників, що саме тоді втік з України. Симон Петлюра, Андрій Лівницький, ціла петлюрівщина й ті, хто її підтримував, перші прислужилися польській шляхті.

ДОГОВІР ПЕТЛЮРИ ЗМІНИВ ДОМАГАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ ШЛЯХТИ.

Петлюра заключив 21 квітня 1920 року з польською шляхтою договір, яким віддав Польщі не тільки Галичину, але також частину Волині, Холмщину, Підляшшя й Полісся, а разом вже дав їй протекторат над цілою Україною з виходом для Польщі до Чорного моря і т. д. — розуміється, яку треба ще завоювати. Цим договором Пилсудський, як союзник Петлюри, мав розпочати наступ на Київ, що зараз же й сталося.

Антанта далі ніяких рішень не давала — вона очікувала наслідку наступу Пилсудського на Київ, Вранґлія з Криму на північ, яких озброювала заохочувала й підганяла, заздалегідь пригтовляючи "чужими руками витягати каштан з жару".

Підіймаються мозолісті руки проти дравіжнього білого орла...

При швидким наступі Пилсудського на Київ, частини галицької армії, під впливом своїх офіцерів, які далі хотіли доказувати антанті свою собачу лояльність, перейшли на бік поляків, але швидче вони опинилися в Домбях і на Поморю, як армія Пилсудського почала втікати від Києва й по цілому фронті.

ПЕТЛЮРІВЦІ "ПОГУЛЯЛИ" СОБИ, ВІДВОЮВУЮЧИ ГАЛИЧИНУ ДЛЯ ПОЛЬСЬКОЇ ШЛЯХТИ.

Ще раз при цьому відступі "погуляли" петлюрівські чорношличники в Галичині, а потім в останнє "погуляли" вони по українських селах — коли з польськими військами відірали радянські війська з Галичини за Збруч, допомагаючи Пилсудському завоювати Галичину, Волинь, Холмщину й ін. землі.

Коли Варшава та Львів стали загрожені — Франція й Англія, головне перша, дали повну допомогу — зброю, літаки, офіцерів і головного командувача Польщі — і сталося "чудо-чуд Вислою". А два і пів року пізніше зібралася антантська рада амбасадорів в Парижі й постановила: Галичина — Польщі, а її нафта, ліси й інші багатства — Франції й то не на 25 літ, але на віки й без ніяких автономій, самовизначень та інших "демократичних" ілюзій. Зрештою, коли там в тому рішенні щось подібного й говориться, то це не значить, що воно має виконуватися.

УКРАЇНСЬКА БУРЖУАЗІЯ СТАЄ СОЮЗНИКОМ ПОЛЬСЬКОГО ФАШИЗМУ.

З того часу минуло 8 літ. Чи говорити, чи пригадувати про те, що відбувалося на цих окупованих польською шляхтою українських землях від 14 березня 1923 р.? Писати про це не хватить в газеті місяця. Але про одно треба згадати — це про українську буржуазію — петлюрівщину, ундівіщину та її хвіст — радикалів і соціал-демократів.

Ціла історія революційної боротьби українського трудового народу від 1918 року показує нам, що чим більше антанта а потім Ліга Націй дурила ундівіщину та петлюрівщину, тим вірніше вони їй служили. Чим міцніше біла їх польська шляхта, тим нище вони впадали до її патинків. І коли в 1918—1923 роках українська націоналістична буржуазія белькотала ще щось про "власну державу" про "соборну Україну", то нині вона про це вже не говорить.

Українська буржуазія в Галичині нині стала союзником польської шляхти і в здушуванні селянських бунтів в Галичині і в підготовлюванні нового походу на Київ. Нині провідник ундівіщів, заразом вже й радикалів, М. Галушинський, говорить в польському соїмі так:

"Наші делегати були (в часі "саботажів" в Галичині минулої осені) у панів львівського й тернопільського воєводів. Ми представляли положення, ЗВЕРТАЛИ УВАГУ НА ТЕ ЩО НИЧОГО НЕ РОБИТЬСЯ, ЩОБ СТРИМАТИ ПІДПАЛИ"... ("Діло" з 27 січня 1931.).

Таке говорить нині в соїмі Галушинський, таке ж подібне говорить Луцький, таке саме говорять і інші ундівіські та радикальні послы.

УКРАЇНСЬКА БУРЖУАЗІЯ В КАНАДІ ІДЕ СЛІДОМ ЗА СТАРОКРАЄВОЮ.

Таке саме говорять петлюрівці в Канаді. Щоб дурити людей — вони зарядили були протипольську демонстрацію у Вінніпеґу 14 гурня 1930 р., а пару днів перед тим, як вона мала відбутися, відкликали її на домагання польського консула. Вони писали якісь "меморандуми", "петиції" й "меморіали" до Ліги Націй, а потім "Укр. Голос" проголосив, що все це непотрібні "процедури", що нема потреби такого посилати, не можна домагатися від Ліги Націй незалежності для Галичини, навіть комісії для розслідування "пацифікації" не слід домагатися — отже забудьмо за Західну Україну, а лучімся разом з польською шляхтою, з канадійською й всесвітньою буржуазією проти Радянської України, проти комуністів.

Довгий шлях зраджинства, крутарства й продажності пройшла, зразу безхребетна українська буржуазія і її інтелігенція від 1918 року до 14 березня 1923 р.; а потім шлях ріжних шукань та орієнтацій до нинішнього чисто фашистсько-прогриміщницького становища — це вже шлях від 1923 до 1931 року.

ТРУДЯЩІ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ ПІДТЪ ШЛЯХОМ КЛАСОВОЇ БОРОТБИ ДО ВОЛІ.

Якщо рішення ради амбасадорів 14 березня 1923 року привело українську буржуазію в обійми польського фашизму, то

одночасно це рішення показало трудовому українському населенню, що здобуття волі й незалежності своїй країні лежить тільки в класовій боротьбі, в спільній боротьбі з революційним польським і всесвітнім пролетаріатом під проводом комуністичної й Комінтерну — проти польської шляхти й української буржуазії. І ця свідомість трудящих мас зростає. Покищо вона вибухає отакими стихійними неорганізованими проявами, як минулої осені. Але недалекій той час, коли вона вибухне одним великим пожегом соціальної революції, яка сподіють усі ганебні невірні договори й тих, хто їх вкладав та підписував.

Українські робітники й незалежні фермери Канади також не сміють оставати пасивними до цієї хвилі, що неминуче наближається. Ми повинні докласти всіх старань, щоб організувати в Канаді велику всераєву організацію — Товариство Допомоги Визвольній Боротбі Західній Україні й поставити своїм завданням наблизити речинеч цієї остаточної вирішальної боротьби.

ЯК ПЕТЛЮРІВЦІ ЗАВОЙОВУВАЛИ ГАЛИЧИНУ ДЛЯ ПІЛСУДСЬКОГО ВІД ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

ОСЬ ЩО ПИСАВ ЛЬВІВСЬКИЙ "ВПЕРЕД" 3 10 ВЕРЕСНЯ 1920 РОКУ.

"Доносять нам, що село (Ямнишо) не минула буря — та сама буря, що перелетіла над Букачівцями, Войнилівом і Лисцем. Занула на тихе винищене село чорна хмара. Пронісся плач злід стріх нашвидко збудованих садиб, відбувся розпудливий стогін з темних нор-землянок.

Ненаситна рука забирала все, що тільки подибала. Мужики стояли понурилими голови й дивилися, як виношено їхне небагате добро, зложено насилу і яке не представляло великої вартости.

І кажуть, що розпука, що жаль велів тим нещасним мужикам позривати шини на залізничному шляху.

ЗБОЖЕВОЛІЛА ЧОРНА ХМАРА. ВЕРНУЛА В СЕЛО І ДЕ ТІЛЬКИ ЗАВІТАЛА, БІВ ДИМ В НЕБЕСНЕ СКЛЕПІННЯ, ПАДАЛИ РОЗСТРІЛЮВАНІ МУЖИКИ, РВАВСЯ ГОЛОС НА СПІНІНХ УСТАХ ЖІНОК І ДЕСЯТИЛІТНІХ ДІВЧАТ.

І КАЖУТЬ ДАЛІ, ЩО КОЛИ ЧОРНА ХМАРА ВІДСТУПИЛА — НА СТРАТОВАНИХ ЗАГУМІНКАХ ЛЕЖАЛИ ТРУПИ УКРАЇНСЬКИХ МУЖИКІВ, БЕЗДУШНО ВАЛЯЛИСЯ ПОГАНЬБЛЕНІ, ЗНАСИЛОВАНИ ТІЛА УКРАЇНСЬКИХ ДІВЧАТ.

НА КОЛИШНІХ РУІНАХ ЛИШИЛАСЯ ЩЕ БІЛЬША РУІНА!"

Галичина в часі світової війни, петлюрівських погромів і польсько-фашистської "пацифікації".

Таке писав соціал-демократичний "Вперед" про петлюрівців, як вони поводилися в Галичині, воюючи з Пилсудським проти Червоної армії в 1920 році. Таке писав той самий "Вперед", який до приходу петлюрівців до Галичини всеціло підтримував Петлюру.

Писав він далі:

"Петлюра змобілізував у нас усіх мужчин у віці від 18 років. Коли ж прийшла більшовицька червона армія, то всі змобілізовані Петлюрою новобранці почали втікати з армії Петлюри, кажучи:

"Мій брат, мій батько в червоній армії, а я піду його стріляти".

І почали втікати. В часі втечі багатьох з них петлюрівці застріляли".

Це була армія петлюрівського "генерала" Павлика, "армія", що й говорить по українськи не тямала. "Армія", що вчинила страшні погроми в Букачівцях, Войниліві, Лисці, Галичі, Станиславові, Маріямполі, Тисменищі, Болішві, де різала, насилувала, грабувала, палила, що аж бив дим в небесне склепіння, падали розстрілювані мужики, рвався голос на спінених устах жінок і десятилітніх дівчат, що їх насилували петлюрівські чорношличники.

Порівняйте це з тим, що діялося 10 літ пізніше — в часі "пацифікації" польськими уланами українських сіл в Галичині? Порівняйте й скажіть — яка ріжниця?

В 1920 році петлюрівські чорношличники "пацифікували" українські села, переводили в життя угоду Петлюри з Пилсудським, прокладаючи шлях польським уланам на ті самі українські села.

Зараз в Канаді нема ані війни, ані "саботажів" з підпалами. А що роблять петлюрівці на фермах та в місточках Алберти? Чи далеко їм до того, що робили петлюрівці в 1920 році, а польські улани в 1930 році в Галичині? Дайте їм тришки більше волі — а те саме робитимуть. Вони тільки почули, що фермери організуються, а що вони зробили у Вільнґдон, Вегревел?

Робітники й незалежні фермери повинні собі усвідомити: що не тільки польські, румунські чи чеські улани будуть знущатися над робітниками й селянами в класовій боротьбі. "Свої рідні" погромщики робитимуть те саме.

Докази цьому — дія петлюрівських погромників в Галичині й в Канаді.

Так скаженіють ті виродки буржуазії, які не бачуть в майбутньому нічого для себе. Чесне, свідоме робітництво й селянство цього не робить, бо воно певне своєї перемоги.

ЖІНКА В БОРОТБІ ЗА ВИЗВОЛЕННЯ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

У тяжких класових, кровних і безкровних боях, що їх веде пролетаріат і трудяче селянство Західної України спільно з трудящими всієї Польщі проти соціального поневолення, росте й виховується нова жінка — жінка пролетарка.

Цей процес росту, освідомлення й революціонування трудящого жіноцтва ще донедавна проходив дуже повільно — й тільки Велика Жовтнева Революція впровадила трудящу жінку у громадське життя й поставила її нарівні з чоловіками.

А тепер, за важкої економічної кризи, в загрозі перед банкрутством і в погоні за нагромадженням як найбільше капіталу — фабриканти, промисловці й аграрні почали викидати чоловіків, як більш дорогу, свідомішу й небезпечнішу для себе силу. На їх місце приймають жінок — свого слабшого ворога, якого легше можна висискувати.

Але й ця, ще так недавно темна, затуркана й забита маса зах.-українського працюючого жіноцтва, загнана зараз у нелюдські умови роботи й безробіття, одверта, голодна, почала проявляти свою класову свідомість й активність у боротьбі за своє право й право всього пролетаріату. Могутні хвилі ріжних страйків, що 1928-29 рр. перекотилися через усю Західну Україну, охоплюючи понад 120 сіл і біля 100 тисяч селян, втягла за собою теж і наймичку, біднячку й основні маси середнячок. Працююче жіноцтво приймає в цих страйках масову участь, а в окремих випадках борється в перших загонах страйкерів (Равщина, Бібреччина).

В сутичках з поліцією наша жінка не уступає місця чоловікові. Наприклад, в процесі Гребінківських страйків (весною 1928 р.) між підсудними було біля половини жінок (на трицять і кількох підсудних — 14 жінок). Головний підсудний у цьому процесі старенька, 65-літня жінка-біднячка, Танька Павлик, яка просиділа півроку у провінційному арешті (перед судом) і дістала кілька місяців тяжкої тюрми за те, що, як говорилось в акті оскарження, "організувала страйк" і біла поліцію п'я "морді" (так і сказано — по морді). В часі розстрілу Батеричського страйку (в Західній Україні, зимою 1928 р.) між тяжко пораниеними були три жінки, — а на лаві обвинувачених теж біля 10-ти жінок.

І цього її росту ніщо не в силі спинити. Ріжні "Союзи Українок" (ундівська жіноча організація на Західній Україні), лопівські "Ісусові серця", чи то соціал-фашистські — усдепівські й радикальні "жіночі партії" — всі ці паукові сіти, що їх розставляє класовий ворог для опутання й висмокотання трудящого жіноцтва, рвуться на наших очах. На наших очах, у вогні й крові визвольної боротьби, росте й міцніє жінка-пролетарка. Вона там, разом із чоловіками і спільно з трудящими цілою Польщі, за проводом комуністичної партії вступає в рішучий бій з польським фашизмом і його прибічниками соціал-фашистами.

Катя Боробчак.

КОНГРЕС ППС ЛІВІЦІ В ЛОДЗІ.

Ув'язнення учасників конгресу. В Лодзі відбувався 1—2 лютого II Конгрес ППС-лівіці, на якому було присутніх 350 членів. Поліція, довідавшись про те зібрання, оточила дім, де відбувалося зібрання і заарештувала 350 учасників, вивозячи їх автамі до тюрми.

Восьмі роковини ствердження антантою польсько-фашистських погромів, знущань і насильств на Західній Україні

У НИХ, У КАПІТАЛІСТІВ, ЗАГОСТРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПИТАННЯ І ЗРОСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ В ІНДІ, ІНДО-НИТАЮ, ІНДОНЕЗІЇ, НА ФІЛІПІНСЬКИХ ОСТРОВАХ ТОЩО, ЯКИЙ ПЕРЕХОДИТЬ У НАЦІОНАЛЬНУ ВІЙНУ.

У НАС, В РАДЯНСЬКІМ СОЮЗІ, ЗМІЦНЕННЯ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОГО БРАТЕРСТВА, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИЙ МИР І ЗГУРТУВАННЯ МІЛЬЙОННИХ МАС НАРОДІВ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ НАВОКОЛО РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ.

(З ПРОМОВИ СТАЛІНА).

БУКОВИНА ПІД ПЯТОЮ РУМУНСЬКО-БОЯРСЬКИХ КАТІВ

Букovina, тяжко поневолена румунськими боярами й найнебальше забута нами частина західно-українських земель.

Не стямилася, як опинилася під буюм сігуранщика.

По розвалі Австрії — західно-українські землі, Галичину, Буковину й Карпатську Україну, що належали до австро-угорської держави, окупували силою зброї Польща, Румунія й Чехословаччина.

Букovina захопила Румунія, й то так швидко й так рішуче, що навіть українська буржуазія, що виразницею її волі була Українська Національна Рада, не встигла отямитися. І хоч цей конгломерат українських буржуазних партій та груп, включаючи радикалів і соціал-демократів, проголосив 18-го жовтня 1918 року об'єднання Галичини, Буковини й Карпатської України в одну цілість п.н. "Західно-Українська Народна Республіка", то проте тої цілості зовсім не було сягнуто, бо Румунія захопила Буковину, а Чехословаччина Карпатську Україну скоріш, як "уряд" ЗМНР зібрався урядувати на цих землях, а навіть там, де він "урядував", на ділі був безвладний й безпорадний.

Коли через цілий час після цього й зараз Східна Галичина та інші західно-українські землі під Польщею є предметом широкого розголосу по цілому світі через ті події, що там відбуваються, то Буковина й Карпатська Україна є майже забуті, а головню Буковина.

Про Буковину мало чути, майже ніхто не знає, що там діється, й то не тому, що там "спокій", що там може нема такого економічного, політичного, соціального й національного гнету, бо гнет там є величезний, але тому, що "спокій" на Буковині — це спокій з примусу.

Населення Буковини голодує.

Економічно українське населення Буковини зведене до жебрацтва. "Земельна реформа", що відбувалася на Буковині кілька років тому назад, відбувалася так, що українські селяни, надто незможні селяни — нічого не дістали. Розпарцельовані землі забрали спекулянти, сільські куркулі та привезені з Румунії військові й інші осадники. Бідні ж селяни дістали буки й податки.

Зараз преса доносить, що населення Буковини буквально голодує й голод далі збільшується. І це в багатій колісній хліборобській країні. Румунський уряд і румунська преса через довгий час закривали, не виявляли перед світом цього голоду. Допомоги населенню не має й сподіватися її ні від кого не може. Кажуть, що останніми часами уряд почав організувати "допомогу", але як? Влада постановила закупити в буковинських поміщиків кукурудзу (якої пани не можуть ніде продати) й роздавати цю кукурудзу населенню, але так, щоб потім з нею здерти за що "допомогу" за-

плату з процентом. По суті це є допомога не населенню, але поміщикам, бо у них закуповують державна кукурудзу коштом голодуючого населення, закуповують не тому, щоб ритувати населення, але щоб ритувати панив.

Населення південної Буковини стоїть перед голодовою смертю, але така сама нужда й в українській Гуцульщині, де люди діють мамалугу з бараболом, ячменню та ріжних-сугаратів, але й того вже не стає.

Податки ж далі зростають і їх стягають сігуранщики з населення, продаючи останню одежину голодного й холодного селянина. Податки ж це головню військові. Бо коли в 1926 році румунська армія числила 132,699 жовнів, то в 1929 р. числила вже 207,975, а з жандармерією й поліціями — 270,000. Зараз же це число зросло до 300 тисяч.

В 1925 році видатки на армію виносили 4 мільярди 325 мільйонів левів, або 15,8 відсотків усього державного бюджету, а в 1930 році видатки на армію виносили вже поперх 9 мільярдів левів, або 24,1 відсотків бюджету. А на 1931 рік призначено на армію 16 мільярдів левів, або 40 відсотків усього державного бюджету.

Ось на що румунсько-боярська зграя здирає з голодуючого населення податки. Мусить здирати, бо так каже французький генеральний штаб, який посадив на румунському троні бродягу короля. Мусить здирати, бо Франція погодилася Румунію з Польщею і муштує їх проти Радянського Союзу.

Як Румунія розв'язала національне питання.

Національне питання на Буковині Румунія розв'язала так само, як і Польща, тільки швидшим темпом. Не тому, що сігуранщики спритніші за дифензивників, а тому, що українська буржуазія на Буковині ще швидше продалася румунським боярам за миску сочевиної юшки. Українських шкіл в Румунії немає й хоч по закону в деяких школах учителів повинен викладати українську мову обмежені години в тиждні, то цього не виконують, простішо коби й тому, що у всіх українських школах учителями є румуні, які української мови не знають. А призначено їх вмісню тому, щоб румунізувати дитвору.

Революційні робітничо-селянські організації й одиноку робітничу газету "Борець" давно вже здушено. В недавніх виборах на Буковині було троє кандидатів. Від соціал-фашистів кандидували румун Григоровічі, українські націонал-угодівці мали свого кандидата, якого підтримувала німецька й єврейська буржуазія. Соціал-демократи провалилися, селяни прогнали їх із сіл. Революційні робітники й селяни не мали на кого голосувати, бо не ставили свого кандидата, тому закликали аудіювати голоси. Наслідок був той, що сама влада подала, що 3,371 голосів було зіпсованих — на тих бальотах було понад півсотня: "Чому ви тягнете (Докінчення на 4-й сторінці.)"

Правдивість цієї Сталінової тези найкраще бачимо на прикладах культурного розвитку та успіхів національно-культурного будівництва на Радянській Україні, та культурного занепаду, національно-соціального пригнічення та фашистських погромів на Західній Україні під Польщею.

Радянська Україна — це зразок розв'язання пролетаріатом національної проблеми, це країна культурного, сільсько-господарського, індустріального й кооперативного будівництва.

Західна Україна — пригнічена національно, позбавлена школи, зруйнована економічно, збавлена з елементарних прав на життя, придушена чоботом польського жандарма й улана.

На Радянській Україні розквіт, розвиток національної культури — а на Західній Україні brutальний розгром, занепад, руйнація й нищення.

На Радянській Україні трудящі мають владу у своїх руках, вони диктують свою волю своїми буйшими визискувачами — а на Західній Україні революційні борці томляться в тюрмах, переносять нестерпні муки, накладають на себе руки, якщо польські кати їх скоріш не замордують.

РОЗВИТОК ШКІЛЬНИЦТВА НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ Й ЗРУЙНУВАННЯ ШКІЛЬНИЦТВА НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Візьмімо школу, як найяскравіший та найточніший приклад. 1915 року на Україні було 19,340 шкіл (44,862 учителів, 1,663,901 учнів), а 1929 — 1930 року шкіл на Радянській Україні вже 20,763 (збільшення проти 1915 року на 1,424 школи); учителів — 80,120* (збільшення проти 1915 року на 35,000; учнів 2,873,717 (збільшення проти 1915 року на 1,200,000). Тільки за останні 5 років (з 1924 по 1929-30 р.) шкіл збільшилося на 29%, учнів на 56%, учителів на 64%. За останні роки число учнів, що о року збільшувалося на 205,000, в той час, коли до революції, ця цифра ніколи не перевищувала 67,000.

Темпи зростання числа учнів у школах на Радянській Україні перевищують темпи, відомі шкільній статистиці в капіталістичних країнах.

До революції на Україні зовсім не було ні українських шкіл, ні шкіл національних меншостей. Та їх тоді і не могло бути, бо ставлення царського уряду до цих шкіл було точнісінько таке ж, як ставлення польського уряду до шкіл українських та білоруських.

Про це ми будемо говорити далі, а тепер варто нагадати про царську політику в шкільному питанні:

"Мы должны обязательно и неуклонно обучать инородцев русскому языку, дабы с каждым поколением этот язык стал родным и наша русская культура стала их культурой" (Державна Дума 1907 р.).

Коротко та ясно. Це буває 1907 року в постанові Державної Ради та Державної Ради.

А ще раніше, року 1870, один з царських міністрів освіти сказав:

"Целью образования всех инородцев, живущих в пределах нашего отечества бесспорно должно быть обрусение их и слияние с русским народом" (Сборник Министерства Народного Просвещения 1870 г.).

Жовтнева революція цю жагібну теорію й практику рішуче скасувала, запровадивши в життя свою теорію й практику, що виходять із засад ленинської національної політики. Наслідки цієї практики такі: року 1929 з 20,032 шкіл українських було 16,506, російських — 1,342, єврейських — 481, німецьких — 581, польських — 341, молдавських (без АМСРР) — 120, інших — 661. Ці успіхи й досягнення, які б воли великі не були, не можуть ще нас цілком задовольнити, бо наше завдання таке: дати змогу дитині навчатися в школі своєю рідною мовою. Загальне обов'язкове початкове навчання, що тепер оце запрова-

джується в життя, якраз і має своєю метою здійснити цей принцип цілком.

Цифри наведені тут стосуються минулого року.

Картина цього року, в зв'язку з запровадженням загального навчання, різко змінюється в бік великого підвищення всіх тих показників. Наприклад, цього 1931 року найважливіші вирішальні ділянки в основному вже забезпечено. Прийнято до школи дітей 8—10 років по 409 районах 897,714 (п'ять раз перевищено). Перевагою загального початкового навчання вже забезпечено. Такий біляк пролетарської революції, комуністичної партії, радянської влади в галузі шкільного будівництва.

Протилежну картину спостерігаємо на Західній Україні. Мізерно добуток, що їх Східна Галичина досягла в Австрії за дореволюційних часів, підчас перебування її під Польщею з кожним роком знищувалися, руйнувалися. Західна Україна перебуває тепер у такому стані, в якому "Наддніпрянська Україна перебувала до революції. Теорію та політику російського царського уряду з захопленням застосовує в життя польський фашизм на землях українських та білоруських.

Звернімося до фактів, до практики. До війни в Східній Галичині було 2,496 шкіл. Майже кожне село мало українську школу. На Волині, Поліссі, Підляшші, де до війни жадної (української) школи не було, підчас революції виникло 1,050 шкіл. Рок 1921 на Західній Україні було 3,662 школи. Починаючи з цього року, "динаміка зростання" українських шкіл на Західній Україні була така: 1922 р. — 2,977; 1923 р. — 3,027 (з них 98 утративістичних — двомовних); 1925 р. — 1,055; 1926 р. 926; 1927 р. — 774. Західна Україна за час перебування під Польщею втратила коло 3,000 шкіл.

На Західній Білорусі * 1919 року було 364 школи, а 1927 року — 3, а тепер можливо, що й ці розгромлені. До цього слід додати ще такий факт: 1926 року, за офіційною польською статистикою, у всій Польщі дітей шкільного віку було 3,941 тисяч, з них міських дітей 874,390, а сільських 3,067,510.

Цікаво, як ці діти розподілялися по школах? як задовольняла їхні потреби національна школа. Українські діти, що їх воли в місті дорівнювало 28,735, ходили до шкіл — українських 2,277, тобто менше 10%; до польсько-українських — 3,642; до польських шкіл — 22,793 (!). Сільські українські діти, що їх загальне число до-

рівнювало 362,878, до українських шкіл ходило 104,784, до польсько-українських 160,875, до польських 97,002.

Число шкіл, учнів, дітей що року на Західній Україні зменшується. 1922 року в Галичині вчилос 651,647 дітей, а 1927 року їх уже було 613,369. Зменшення, занепад! Неписьменність на Західній Україні та в Західній Білорусі жахлива. В сільських місцевостях вона дорівнює 74% (Волинь), — 78,1% (Полісся). Перспектив щодо ліквідації неписьменності майже нема ніяких, бо фашистська держава про це не дбає, а грошадський, звичайно, цією справою в Польщі може цікавитися тільки буржуазно-ундівська громадськість) не в силах щонебудь зробити, бо і ця робота потребує революційних метод та темпів.

Вища й середня школа цілком зруйнована.

Будь-яких перспектив поліпшення культурної справи на Західній Україні нема й бути не може за умов фашистського польського режиму.

Ундівіці, спільники польського фашизму в розгромі революційного руху на Західній Україні, щодня цюють Радянську Україну, щоб вижебрати золотий у польських фашистів та вставити шибки, що їх розбито в науковій товаристві ім. Шевченка фашистською бандою (14 жовтня 1930 року). І цілком нормально, що ундівіці, яких українські трудящі маси не відрізняють від польських фашистів, замазуючи та зменшуючи факти розгрому культурної та Західній Україні, не протестуючи та не борючись проти цього розгрому (наприклад, з приводу нападу на т-во ім. Шевченка), сконцентрують свої лайки, ганебну брехню, наклеп на культурно-освітню роботу на Радянській Україні, щоб заслужити довіря ласку у польського пана.

Культурна справа на Західній Україні цілком пов'язана й залежна від усього соціально-політичного стану: національно-політичний гніт, національно-політичне пригноблення — ось що визначає цей стан. Не розв'язавши питань соціально-національного характеру, не можна поліпшити й культурної справи. Тільки після звільнення Західньої України з-під тяжкого чобота польського фашизму та української буржуазії, відкриються для неї широкі перспективи культурного розвитку. Шлях до цього — шлях пролетарської революції. Хто проти цього, той є фактичний співучасник соціального та національного утиску й розгрому культури на Західній Україні.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА ПІД ПЯТОЮ ЧЕСЬКОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ

Закарпатська Україна є переважно країна хліборобська. Близько 400 тисяч української людності — хлібороби, і лише 30 тисяч працює у промисловості, торгівлі й транспорті. Переважну більшість хліборобської людності становлять бідняки-селяни, як це видно з того, що з 102,068 селянських господарств менш від 1 гектара землі мають 31,377 господарств, від 1 до 5 гектарів — 56,380, від 4 до 10 — 10,045, від 10 до 30 — 3,340, від 30 до 100 — 655 і понад 100 — 343 господарства.

Як взяти до уваги, що ріллі й то дуже погані, є тільки вузька смуга під карпатськими горами і що з цієї землі найкращі ділянки належать куркулям та кільком мадярським графам, — то легко уявити, в яких жахливих злиднених умовах живе більшість української трудящої людності Закарпаття. Земельна реформа, здійснена на Закарпатській Україні, була лише глузуванням з сільської бідноти. Великі ділянки землі та лісові масиви залишилися й надалі в руках кількох хижаків, або їх захопила чеська буржуазія. Протягом багатьох років величезні ліси розкрадає чеська буржуазія, що хазяїнує на Закарпатській Україні, як колоніальні завойовники.

Напівкріпацькі умови, що в них жив український селянин перед війною, ще більше погіршив терор чеської буржуазії. Цілком розуміло, що злиднена земля, за яку селяни часто повинні платити велику оренду грішми й натурою, не може забезпечити достатніми коштами на життя. Але перше, прайнаймі, людності були приступні ліси, з яких можна було запасатися паливом. А тепер буржуазія заборонила приступ до поміщицьких та державних лісів.

На Закарпатській Україні, надто у Верховині, голод — звичайне явище. Бідний селянин, навіть найвроджайніших років, неспроможний забезпечити себе хоч якиминьбудь запасами, і бувають дні та тижні, коли цілі родини не мають ні шматка сухого хліба.

Туберкульоз та інші недуги дуже поширені на Закарпатській Україні. Соціальні злидні позначаються і на смертності дітей — вона тут дуже велика. З тисячі дітей віком до одного року вмирає 200, а в інших країнах їх вмирає пересічно 140.

Останні події на Закарпатській Україні ясно доводять, що буржуазія не пощастило десятирічним терором задушити в закарпатському селянині та робітничові пробуджену світовою війною класову й революційну свідомість. Чеська буржуазія було великою несподіванкою, коли на перших виборах до парламенту 1921 року комуністична партія збрала понад 70 тисяч голосів і стала найдужчою партією Закарпатської України. Українські трудящі зрозуміли, що тільки комуністи показують правильний вихід і що тільки керуваною ними боротьбою

можна знищити експлуататорський лад буржуазії.

Чеська буржуазія докладала всіх сил, щоб зломити вплив комуністичної партії. Дуже широко використовувало терор і підкуп. Підкуповано лідерів сільської бідноти й приривуванням земельних ділянок притягувало голоси для аграрної партії, а водночас проти решти селянства буржуазія практикувала найгірший поліційний та жандармський терор.

Від сільської бідноти повідбирали мислівські рушії, потрібні, щоб боронитися від зимових нападів вовків. Натомість озброєно цілу армію службовців великих маєтностей. Збори сільської бідноти й комуністів заборонено. На всіх виборах останніх років використовувано цілий урядовий апарат, щоб запобігти комуністичній агітації. Збори компартії заборонили й розганяли. Комуністичних кандидатських списків на зборах громад не визнавали, уповноважених комуністичної партії не пускали до виборчих урн, плякати й відозви конфіскувалося. Губернатор Закарпатської України поклав на урядовців особисту відповідальність за наслідки виборів і перемогу аграрної партії. Буржуазія та соціал-фашистам пощастило зменшити численний підсумок голосів, поданих за комуністів, на 40 тисяч і показати більшість голосів за аграрників, та фактичний стан через це в основі не змінився.

Західно-український бідний селянин і робітник борються сьогодні ще більш єдиним фронтом з революційними пролетарями інших народностей проти капіталістичного визиску. Радикалізація мас найбільше виявляється в бурхливих демонстраціях безробітних у русі селян проти судового стягання недоплат. Надто бурхливо розгорнувся рух проти стягання податкових недоплат. Держава, що сіснює великим поміщикам і капіталістам на податках мільйонні суми, посилає проти селян цілу армію виконавців, що за недоплати конфіскують останню худобу. Селяни організували демонстрації, що йшли з сіл до міста до податкової влади, вимагаючи списати податкову заборгованість. Та це не допомогло. І тільки коли селяни, озброївшись вилами та лопатами, прогнали з сіл виконавців, буржуазія мусіла анулювати податкові недоплати й припинити судове стягання.

Отже, західно-український селянин і пролетар, на практиці повсякденних боїв, переконаються, що в своїй боротьбі вони мають лише одного проводиря — комуністичну партію, яка ліквідуєвши опортуністичні теорії, зокрема в національному питанні, рішуче бореться за право на національне самовизначення до цілковитого відокремлення. Трудяща людність Закарпатської України стає разом з цілою робітничою класою Чехословаччини на шлях рішучої боротьби проти імперіалістичної політики чеської буржуазії.

Р. Гаск.

ПРИСУД АНТАНТИ 14 БЕРЕЗНЯ 1923 Р. УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТІЛЬЦІ ВОЯКИ УГА

Законний грабунок Східної Галичини. — Окупанти палють села. — "Право народів на самовизначення". — Політика польської колонізації. — Польська політика, а французька нафта. — Тільки радянський уряд протестував проти него грабунок.

14-го березня 1923 року Рада Послів держав Антанти сказала свій присуд про долю східно-галицьких земель. "Польща приймає повні права суверенності над територіями між вище зазначеними й іншими кордонами польської території" (себто над територією Східної Галичини) так говорився в прикінцевій частині ухвали Ради Послів. Це був останній акорд гри навколо Східної Галичини. За суверена східно-галицьких земель держав Антанти (що встановлював параграф 91 Сен-жерменського трактату) ставала віднини новостворена Польща. Вона стає, так би мовити, законним господарем Східної Галичини з її багатими нафтовими полями та стратегічно важливим вузлом-в'язів комунікації. Щодо Східної Галичини протестувала проти вирішення її насупроти її волі, що вона, її широкі трудящі кола виявили зовсім протилежні стремління, — це нічого не означало для тих, що 14-ма точками Вудро Вільсона "пацифікували" Європу.

За наказом французького штабу генерал Галлер окупує Галичину, заводять воєнний стан, заносить руку на все українське, виходить "хлопув". Окупанти палють села, катують, грабують населення, заводять табори для десятків тисяч українського трудячого люду. Дитячою забавкою здалось трудящим Східної Галичини навіть адміністрування руських грабників за імперіалістичної війни.

Обличчя польського фашизму.

І на цей саме час припадає постанова Найвищої Мірової Конференції (25 червня 1919 року) про дозвіл Польщі "окупувати своїми військовими силами Східно Галичину аж до річки Збруч", про заведення дивізійної адміністрації в краю і т. д. і т. д. А що політику повоєнної "пацифікації" світу краще переводити під акомпанімент декларації про "право народів на самовизначення", то й на цей раз буржуазна дипломатія залишилася вірною собі: параграф 3 цієї постанови говорив про забезпечення населенню Східної Галичини політичної, релігійної та інших свобод, а параграф 4 з цілком таки серйозним виглядом трактував про право східно-галицького населення своєю власною волею вирішити питання про свою майбутню державну долю.

Треба було ще яких небудь 3-4 місяці, щоб найнаївнішим і найнедосвідченим людям з карпатських долин та гір стала ясною вся ота брехлива фразеологія капіталістичної дипломатії про "право самовизначення" тощо. Проект статуту для Східної Галичини, що його на своєму засіданні від 20-го листопада 1919 року ухвалила Найвища Рада Мірової Конференції, в параграфі 1,

розділі 1, давав Польщі "мандат організувати і адмініструвати протягом 25 років" на землях Східної Галичини. Східно Галичину "всерьез і надовго" "самовизначали". Найдено було "правний" титул, що з нього користуючи Польща мала спроможність вести східно-галицькі землі в рямці своєї державності, сполонізувати їх.

Політика польської колонізації українських земель, як цивільної, так і військової, система перепису населення, розподіл українських земель на "воєводства", рекрутування українського населення Східної Галичини до польської армії (закон від грудня 1922 року) і т. д. і т. д. — ось той комбінований удар, що за замислом нових "адміністраторів", мав остаточно поховати думки про будь яку національну державну окремішність цих польських земель.

Тут, на цьому клаптику центральної Європи, гармонійно збігалися інтереси нової польської агресивної державності з інтересами французьких нафтовиків. Майже позбавлена своєї власної нафти, з великими мріями про що раз нові сфери впливу, по-воєнному Франція, Франція — переможниця, завязуючи вузол східно-галицько-польських взаємин, розв'язувала в значній мірі нафтову проблему. Франція бо тих часів (1920—1923 рр.) вже так встигла влістися в господарювання Польщі, що борнславська й битьківська нафта в розпорядженні Польщі визна-

ла. Коли нас, українських Січових Стільців і воїнів УГА, протчала незавидна судба з рідних сторін, ми не можемо й не сміємо мовчати, а мусимо нами почате визвольне діло довести до побідного кінця. Ми дали початок визвольним боям Західної України, ми й далі продовжуватимемо завзяту боротьбу за визволення трудящих Західної України.

Зараз Західна Україна у вогні й крові. Польська шляхта наспілку з українською буржуазією громить українські села, молотять зголоднілих і спрацьованих українських селян і робітників, у найдишій спосіб замучують їх по тюрмах фашистської Польщі. Стогони сівованих трудящих, ридання наших матерів і сестер, насилаючи бандитською садатською Пілсудського, зойки до крові змордованих дітей — усі вони клячуть нас, бунтарів українських Січових Стільців і воїнів УГА, допомогти визвольній боротьбі на Західній Україні, освободити скатованих трудящих з-під ярма польської шляхти й її українських агентів з УНДО-петлюрівського та соціал-фашистського таборів. Вони клячуть нас проврати хижачий кордон білопольського ора, що відділяють Західно Україну від Радянської і сплатити усі українські землі по цьому боці ріки Збручу з Радянською Україною.

І коли оті зойки-риданні трудящих, скатованих польською шляхтою на землях Західної України, гомоном відбилися аж сюди в Канаду, так чи не найбільшче відчули оте нахляпання порятунку бунтів українських Січових Стільців і воїнів УГА. Вони то саме вчас отих поромоничних вчинків на Західній Україні заговорили відкрито про оті корупційні й ЗУНР-іські зграю, що віддала землі Західної України польській шляхті. Скоріш по усіх Канаді заговорили стільці й воїни УГА до українських трудящих, відкриваючи їм найчорнішу зраду отих нещюколюбів час визвольних боїв та вижнюючи ганебну роботу тих самих агентів капіталу по стрілецьких громадах та січах в Канаді.

А зараз бунтів українських Січових Стільців і воїнів УГА, що йдуть спляним фронтом з усіма трудящими Канади й решта світу у визвольній борні проти спільного ворога, положили основи під нову організацію, ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНИЙ БОРЬБИ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ. Завданням цієї організації є — усіма силами допомогти визольній боротьбі Західної України з драпаних кігтів польської шляхти та її українських агентів.

І саме вчас тієї ганебної чорної дати 14 березня, коли Рада Амбасадорів наспілку з українською буржуазією віддала Західно Україну польській шляхті на визиск і громлення трудящих мас, Стілецький Комітет у Вінніпегу кличе усіх бунтарів українських Січових Стільців і воїнів УГА ставитись у бойовій шерехи ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНИЙ БОРЬБИ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ і докінчити визольний бій.

Хай від сьогодні не буде ні одного українського Січового Стільця і воїна УГА в Канаді, що забраквало-б його в бойових лавах цього товариства.

БЕМО НА АЛІЯМ! СПІШІТЬ НА ПОЗИЦІ ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНИЙ БОРЬБИ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ!

Вінніпег, 14 березня 1931 р. Стілецьком.

14 БЕРЕЗНЯ 1923 РОКУ ОФОРМЛЕНО РОЗБИШАЦЬКЕ НАСИЛЬСТВО НАД ГАЛИЧИНОЮ

Це дата, коли польська шляхта дістала й формальне право на експлуатацію земель Західної України. Це право вона дістала від Ради послів імперіалістичних країн. Постановою цієї Ради 14 березня 1923 року було оформлено те розбійницьке насильство, що його польська шляхта вчинила ще 1919 року, захопивши землі Західної України, зокрема Східно Галичину. Постановою 14 березня була кіншево дано боротьбу поміж основними імперіалістичними країнами за розподіл нафтових джерел. Нафтові джерела Галичини діставалися французькому капіталові, а побіжно вирішувалася й доля 11 мільйонів робітників та селян Західної України, що їх закріплювалося разом з нафтою — за польською шляхтою.

До цього закріплення західно-українських народніх мас та земель польською шляхтою прикладу "руку" і петлюрівщина, так званий уряд УНР. За Варшавським договором ці землі закріплювалося за польським панством. У своїй брошурі про Варшавський договір такий собі травоїд і пасічничник, як проф. С. Шелухін, 1926 року писав:

"Заставляючи таємним від українського народу, цей договір (Варшавський) не був таємницею від різних міністерств закордонних справ і дипломатів тих держав, перед якими польська дипломатія використовувала його проти Галичини, Волині, Холмщини, Полісся та Підляшчя, не"

краще свідчить та нечувана криза, що її нині переживає на родне господарство, зокрема сільське. Про це найкраще свідчить той нечуваний визиск, що його терплять робітничо-селянські маси від УНДО-фашистської експлоатації, про це якнайкрасномовіше свідчить культурне здичавління, польонізаційна практика, що її застосовує польський фашизм на землях Західної України з допомогою ундістів, радикалів, уседеків та інших приплентачів фашистського табору.

ДАЙТЕ ПІДТРИМКУ СТРАЙКУЮЧИМ МАЙНЕРАМ У ШАВНЕСІ, АЛТА!

Щоби примусити компанію прийняти назад чотирох робітників, яких вона викинула з роботи — сто майнерів у Шавнесі вийшли на страйк.

Робітники! Недавно, бо лиш минулого літа зводили боротьбу з вуглевими баронами Алберти мерколські майнері. На заклик Міжнародної Робітничої Допомоги ви широко відгукнулися і дали мерколським страйкерам належну піддержку.

ЗАРАЗ СТРАЙКУЮТЬ МАЙНЕРИ У ШАВНЕСІ.

Дайте їм підтримку! Їхні родини потребують вашої допомоги. Ми кличемо всіх робітників і робітничих організацій:

1. Жертуйте з поодиноким!
2. Зарядіть колекту у вашій льокалі чи шапі!

Шліть всі фонди телеграфічно до Міжнародної Робітничої Допомоги на адресу:

WORKERS' INTERNATIONAL RELIEF
Room 308, 331 Bay Street — Toronto, Ontario

ПІД П'ЯТОЮ РУМУНСЬКО-БОЯРСЬКИХ НАТІВ

(Докінчення з 3-ї сторони.)
нас, щоби ми вибрати вас, коли ви й так маєте владу"; "Чому розписуєте вибори на Буковині, коли вона належить до Радянської України"; "Хай жне революція й робітничо-селянська влада в Румунії"; "Геть з фашизмом" і т. д.

Коло 20,000 виборців цілком стрималися від голосування.

Найбільше українське селянство й робітництво Буковини цілковито відтять від світа. Воно голодне, холодне, безправне, пригнічене величезною нуждою, ограблене з економічних, політичних і національних прав, воно уносліджене соціально — чекає допомоги й відповідного часу, щоб відплатитися своїм гнобителям.

Буковина, як невідемна частина західно-українських земель, повинна цікавити нас, як кожна інша частина цих земель. Товариство Допомоги Визвольній Борьбі Західної України, яке є тепер в процесі своєї організації в Канаді, включає в обсяг своєї діяльності всі західно-українські землі, отже Буковину й Карпатську Україну, тому українські робітники й бідняцькі фермери з цих країн повинні ставати членами Товариства й допомогти своїм братам боротися за волю, за відрвання Буковини від Румунії й за прилученням до Радянської України.

Найпершим обов'язком цієї організації повинно бути — допомогти нашим товаришам на Буковині відновити свою боєвобітничу газету, бо це буде один із засобів, який перш всего зв'яже нас з трудящими масами Буковини й допоможе їм відновити життя своєї організації "Визволення".

Волинськ.

АЖ НА ФРОНТІ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ ПІЗНАТИ БУЛО, ЯКУ УКРАЇНУ ГОТОВИЛИ ТРУДЯЩИМ УКРАЇНСЬКІ ПАНИ

Фішер Бренч, Ман.

Вже в 14 році життя я мусів виїхати на заробітки у Німеччину й там працював важко до 21 року життя. Саме тоді почалась війна й мене покликали на фронт. Я воював за Австрію, а відтак воював за так звану "самостійну" Україну.

Саме я прийшов одного дня зі світової війни додому, виснажений, зголоднілий. А вже то-го самого дня вечером прийшов до мене заступник війти з приказом від якогось генерала УГА, щоби завтра зголомитися на постерунок команди у Гвіздці.

Цим разом я йшов з охотою, міркував усе, що йду "визволяти" Україну, так бо говорили нам вже давно по усяких патріотичних товариствах, так говорили й корупціонки УГА.

У той час мені байдуже було, яка буде Україна, та хто нею правитиме. Та побувши на фронті якийсь час, я аж тоді пізнав, що таки треба наперед взяти за ту Україну, яку готувлять українські пани й чюни трудящому населенні.

Окружним командантом на 24 сіл Гвіздеччини був місцевий панок на імення Бедзик. Саме отой Бедзик поставив рядових стрільців і воїнів УГА вартувати панські фільварки та ліси, караючи гостро селян за те, що посягли собі назбирати річка в панському лісі. Усі вартові, що стерегли пана, були добре озброєні. Крім того й самі пани мали у себе на стіні кріс і револьвер набиті, кожночасно готові до вжитку.

Взяв хто зі селян патників з панського ліса, його зараз приводили на фільварок і там по присуду корупціонки бито до крові по 25 за першим разом. Усі панські вартові діставали зброю й амуницію від окружної команди.

Хто зі селян мав якусь спра-ву до команданта, мусів стояти в хвості й чекати черги. Так це лише для селян було встановлено оте чергування. Для панів і лихварів-торговців, з якими корупціонки були, у найтіснішому зв'язку, такої черги у хвості не було. Помічник та торговець-лихвар все були покликані корупціонком наперед, хоч би вони прийшли на само-му кінці.

У той час було заборонено спекуляцію збіжжя. Одного разу нічого нас трьох постеруноків затримали з вози, наладованих збіжжям. Збіжжя везли єврейські торговці-спекулянти. Оті торговці потікали й відрешили того збіжжя. Ми відрешили збіжжя до команданта Бедзика й він приказав нам скинути його до магазину. Слідуючого дня вже у того корупціонки Бедзика були лихварі-торговці, заплатили командантові хабарного, й він приказав нам назавд вносити збіжжя зі шпильці на вози лихварів. Та ми не хотіли вже виконати його наказу й через те саме, він нас двох усунув з жандармерії, а собі прийняв куркузьських синів. Отими куркузьськими синиками були заповнені усі уряди Західної України і з допомогою тієї куркузької корупціонки криваво розправлялися з українськими трудящими. Той єврейський Бедзик видав посвідку помішккові до Румунії за 2,800 корон, а той поміщик поперез Румунію подався у Францію і в імені тих панів, що опинилися тоді у Східній Галичині, прохав воєнної допомоги проти УГА й українського населення.

За недолгий час після того походили на фільварок і там по присуду корупціонки спали діти армії: одна генерала Задка зі сторони Румунії та Коломнію — Станіславів, друга армія Галера зі західного фронту Галичини.

М. А. Бувицький жандарм УГА.

"ГОРИТЬ ГАЛИЧИНА" В УКР. РОБ. ДОМІ У ВІННІПЕГУ!

ПРИЙДІТЬ ПОБАЧИТИ ПЕСУ, ЩО ЗМАЛЬОВУЄ ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ ТРУДЯЩИХ МАС ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

СТАРАННЯМ ВІДДІЛУ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ відіграється

В СУБОТУ, 14 БЕРЕЗНЯ 1931 РОКУ В УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИЧИМ ДОМІ

зворушаючу песу на чотири дії В. Шопінського п. н.:

Горить Галичина

"ГОРИТЬ ГАЛИЧИНА" — це малюнок з недавніх карних ексцесів польсько-фашистських бандитів на землях Західної України. Мабуть немає ніякого українського робітника, щоб не чув, не читав у пресі звіт про оті знущання й катування над трудящими Західної України. Польський фашизм гнівить і досі гнібить безборонне населення, апершу чергу селян і робітників Західної України. Ця драма три місяці вся Західна Україна була залита кров'ю селян і робітників. З цього оселя полились лише руїни, наче на побоевинні. Катинська зброя дико гуляла по трупах трудящих мас. А щоб робили українські так звані "народні діти". Вони помагали задушувати непокірну волю революційних мас. У перші "Горить Галичина" В. Шопінський яскраво висвітлює останні події, що мали місце на Західній Україні, різко вказує на роль українських "народних дітей" і змальовує визвольний бій трудящих. Кому дорогий визвольний рух трудящих Західної України, кому плач і лемент катованих не є чужий, хай не пропустить нагоди побачити цю песу "Горить Галичина". Приходить громадою подивитися на визвольні змагання трудящих Західної України.

ВСТУП: 35, 25 І 10 ЦЕНТІВ

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ДВА КОНЦЕРТИ В УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ СТАРАННЯМ ВІДДІЛУ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ

влаштовується

В НЕДІЛЮ, 15-ГО БЕРЕЗНЯ 1931 РОКУ ДВА ВЕЛИКІ КОНЦЕРТИ

В ПАМ'ЯТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

На концерт виступатимуть два хори і ДМО. Тов. ЛИСЕЦЬ виголосить доклад про значіння цього великого бунтаря для трудящих мас.

Початок концертів точно в 7-й і 9-й годині вечером.

Вступ на ці концерти для дітей, що прибудуть без їх родичів, буде заборонений з тої причини, що для дітей відбудеться концерт тої самої неділі в 2.30 годині пополудні.

Вчасі концертів тов. АРСЕН два рази виголосить в шкільній залі Укр. Робітничого Дому лекцію на тему: БУДУЄМО ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Початок першої лекції в 8-й годині вечером, а другої в 9,15 годині вечером.

ПРИХОДІТЬ НА КОНЦЕРТ-СВЯТО СЕКЦІЇ МОЛОДІ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛУ СЕКЦІЇ МОЛОДІ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ, МАН.

влаштовується

В НЕДІЛЮ, 15-ГО БЕРЕЗНЯ 1931 РОКУ В УКР. РОБ. ДОМІ У ВІННІПЕГУ

Концерт-Свято 3 НАГОДИ П'ЯТИЛІТНЬОГО ІСНУВАННЯ СЕКЦІЇ МОЛОДІ ТУРФДІМ

Програма виготовлена виключно силами членів вінніпегського відділу Секції Молоді. Участь беруть: мандолинна оркестра, танцюристи, хор, солісти і інші. Промовцями на цій святі, які розкажуть про цілі і завдання С. М., будуть: т. В. Я. САВЯК і т. Г. САЛИГА.

Ми кличемо українську робітничу молодь у Вінніпегу взяти якнайчисленнішу участь в цій святі. ВСТУП ЗА ДОБРОВОЛЬНИМИ ДАТКАМИ.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 2.30 ПОПОЛУДНІ

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ВІННІПЕГ, МАН.

Старшим комітетом, що був організований на спеціальній конференції Робітничих організацій у Вінніпегу для несення допомоги страйкуючим кравецьким робітникам у Вінніпегу, відбудеться в неділю, 15 березня, в 8.30 годині вечером, в Переті сали на розі вулиць Абердіна і Салтер ВЕЛИЧАВА ЗАБАВА. До танцю буде пригварена першорядна оркестра. Приходить якнайчисленніше.

Комітет.

В суботу, 14 березня, в годині 8.30 вечером в сали Польського Робітничого Дому відбудеться ЗАБАВА З ТАЦЯМИ. Проситься всіх любителів танцю прийти на цю забаву. Буде грати добрий музикант.

В неділю, 15 березня, в годині 2.30 пополудні, відбудеться МІСЯЧНІ ЗБОРИ П. Р. Т. на.

В неділю 15 березня, в годині 8.30 вечером відбудеться ГАРНИЙ КОНЦЕРТ. Проситься прийти чисельно. Заряд П. Р. Т.

Старшим Російського Робітничого Клубу "Новий Мир" у Вінніпегу, відбудеться в суботу, 14 березня, в годині 8.30 вечером в Кінсе театрі, на Селкirk вулиці близько Мейн ВЕЛИЧАВНИЙ КОНЦЕРТ з доброю програмою. Участь в концерті беруть хор мішаний, хор мужеський, солісти, декламатори, музиканти і танцюристи. Приходить самі в кінце своїх знайомих.

Заряд П. Р. К.

ТРАНСКОНА, МАН.

Драматург при відділі ТУРФДІМ в Трансконі відіграє в суботу, 14-го березня, в Укр. Роб. Домі в Трансконі, велику масову драму на чотири дії зі співаками, П. Кішненка, п. н. "БЕЗБАТЧЕНКО". В цій драмі бере участь понад тридцять осіб. Дуже гарні масові селянські сцени та турботи й поодинокі співи. Драма є повчача й зворушаюча. П. повинен побачити кожний український робітник і робітниця. Ця драма буде виставлятися перший раз в Трансконі. Вступ лише 25 і 10 ц. Початок рівно в годині 8.30 вечером. Тому приходить на час.

ЕДМОНТОН, АЛТА.

Старшим організаційно-освітнього комітету при відділі ТУРФДІМ в Едмонтоні, Алта., влаштовується в місці березні в Українському Робітничім Домі ріжні свята і лекції в такому порядку:

В неділю, 22 березня, вечером, з нагоди 60 роковин Паризької Комуні виступають з докладами про значіння Паризької Комуні т. т. Тимчук, Драгула, а від відділу С. М. т. Строч.

В середу, 25 березня, вечером, тов. Драгула дасть лекцію на тему: "Комінтерн Другий Інтернаціонал".

В 29 березня, вечером, влаштовується свято з нагоди вжити роковин існування Секції Молоді ТУРФДІМ. З докладами про значіння цього свята і про революційний рух робітничої молоді виступають т. Загарчук і т. Карпінчик і Березюк.

В п'ятницю, 30 березня, вечером, т. Клібанський виголосить лекцію для відділу Жінської на тему: "Значіння Жінської ТУРФДІМ в класовому робітничому русі".

В неділю, 3 квітня, вечером, на закінчення кампанії за членством до відділу Секції Молоді виступають з докладами про успіхи вчас кампанії тов. Яцук і т. Кішнік і Березюк.

Кличемо робітничою приходити якнайчисленніше на повні свята і лекції. Освітком.

ПОРТ АРТУР, ОНТ.

Цим повідомляється українське робітничо-освітнє в Порт Артурі і околиці, що драматург при відділі ТУРФДІМ в Порт Артурі відіграє в суботу, 21-го березня, в годині 8.30 вечером в Укр. Роб. Домі на 316 Гай стр. драму на дві дії п. н. "АНЬБА". Ця драма вилана на Радянській Україні. В ній описані події, які відбулися за часів революції. Автор змальовує як Пеллаора зі своїми старшими будували Україну. Хто хоче пригварити його "будову" нехай приїде і побачить. Приходить громадою і кінце знайомих. Вступ для дорослих 25 ц. для дітей 10 ц.

Драматург.

ЕДМОНТОН, АЛТА!

Старшим Російського Робітничого Клубу в Едмонтоні відбудеться в четвер, 19 березня, в Укр. Роб. Домі під числом 1028 — 96 вулиця ТА-НЕЦЬ. Ввесь дохід призначений на профедо робітничої газети в Канаді на російській мові "КАНАДСЬКИЙ ГУДОК". Просимо робітників прийти чисельно на цю забаву, чим допоможете у виданню робітничої газети на російській мові.

За Р. Р. Клуб, Н. Францішч.

КІЧЕНЕР-ВАТЕРЛОУ, ОНТ.

Старшим організаційно-освітнього комітету при укр. робітничих організаціях в Киченер-Ватерлоу, Онт., відбудуться кожної неділі пополудні, в 2.30 годині, місячні березні і квітні в приміщенні ТУРФДІМ п. ч. 33 King стріт в Киченер, Онт., масові віча й лекції в наступуючій темі:

В неділю, 29 березня, відбудеться лекція на тему: "Жінка-робітниця в капіталістичних країнах та в РСР". Мітинги й лекції, що відбудуться в місяці квітні будуть проголошені на сторінках "УРВ" пізніше.

ВЕЛИКА ЗНИЖКА

Почавши від першого марта Скандинавско - Американська Ліяня значно обнизила оплату за пересилку грошей до краю. Інтересовані звольте писати по інформації до:

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

461 Main St., Winnipeg, Man. — or — 969 St. Antoine St., Montreal, Que.

Dr. F. RYBAK (M.D. C.M. L.M.C.C.) Лікар, оператор і акушер з практикою в Шіаго, Монреалі й Вінніпегу. Office, Cor. SELKIRK & MCGREGOR STS. — Phone: 55 323

РОЗШОШЕННЯ ЛЕТЮЧОК НА КОНЦЕРТ-МІТІНГ ВІДДІЛУ С. М. У ВІННІПЕГУ

В СУБОТУ, 14 БЕРЕЗНЯ В 10 ГОДИН РАНО від Укр. Роб. Дому

Обов'язком кожного члена й членкині взяти участь у розшощуванні цих летючок. Приходить на час. Заряд.

ГЕМІЛТОН, ОНТ. УВАГА!

СТАРАННЯМ СУБ-ДИСТРИКТОВОГО КОМПІТЕТУ КІПІ В ГЕМІЛТОНІ

В СЕРЕДУ, 18 БЕРЕЗНЯ НА ГЕІ МАРКЕТ МАСОВИЙ МІТІНГ

З нагоди 60 роковин ПАРИЗЬКОЇ КОМУНИ. Закладається все робітничо-освітнє Гемільтону прийти якнайчисленніше на цю історичну свято. Початок мітингу в год. 2-й пополудні. С. Д. Комітет.

Об'їздка організатора ТУРФДІМ В ПРОВІНЦІЇ ОНТЕРІО.

Оним повідомляємо всі відділи ТУРФДІМ, Жінської, Секції Молоді і Р. Т., що Протком в Торонто вислав організатора т. І. Селаву на організаційну об'їздку в провінції Онтеріо. Тов. організатор відіграє ряд мітингів в наступуючих місцевостях:

НІГАРА ФАЛС — дня 14 і 15 березня.

ВЕЛАНД, ОНТ. — дня 16 і 17 березня.

ПОРТ КОЛБОРН, ОНТ. — дня 18 і 19 березня.

СІМКО, ОНТ. — дня 21 і 22 березня.

ВІНДЗОР, ОНТ. — дня 23, 24 і 25 березня.

СЕНДВІЧ, ОНТ. — дня 26 березня.

ЛЕМІНГТОН, ОНТ. — дня 27 березня.

ЛОНДОН, ОНТ. — дня 28, 29 і 30 березня.

БРЕНТФОРД, ОНТ. — дня 31 березня і 1 квітня.

ВАТЕРФОРД, ОНТ. — дня 3 і 4 квітня.

КІЧЕНЕР, ОНТ. — дня 5 і 6 квітня.

ГБЕЛФ, ОНТ. — дня 7 і 8 квітня.

Дальні місцевості, що їх має відіграти організатор, будуть проголошені пізніше. Товариші! Товаришкі! Постарайтеся прийти організатора широко розголосити, розповсюдити оголошення на МАСОВЕ ВІЧЕ. Зараз, коли наступ буржуазія на робітничу масу з кожним днем посилюється, коли всі українські прихильники капіталістичного світу виступають в провокаторський спосіб на сторінках воєї проголошеної преси проти робітничих організацій та робітників, що перестали йти наліво за іриш, коли всебітні буржуазія готується до нової світової війни, а в першу чергу проти країни Рад — нам треба зміцнити наш ряди і опроринити ті всі наслідки ріжних "сусів" і їм подібних. Це все широко висвітлює т. організатор на місяці і Вашим завданням є постаратися, щоби такі віча були якнайчисленніші, щоби на них прибуло все робітничо-освітнє місцевої. Про час і місце мітингу слідати за оголошеннями на місяці. Місцевості, не зазначені в маршруті т. організатора, а робітничі бажання, щоби організатор прибув до їхніх місцевостей, просимо написати на адресу: PROVCOM TURFDM 300 Bathurst St., Toronto 2, Ont.

СЕРГІЙ БОНІФЕІС, МАН.

В неділю, 15 березня, старшим організаційно-освітнього комітету при відділі ТУРФДІМ в Селіт Боніфеїс, влаштовується КОНЦЕРТ-СВЯТО з нагоди 70 роковин смерті Тараса Шевченка. Програма цього концерту дуже багата. Проситься робітників і робітниць прийти якнайчисленніше, початок в 8.30 год. вечером. Вступ вільний.

Освітком.

В суботу, 14 березня, в 8 годині вечером відбудеться ВЕЛИЧАВА ЗАБАВА. Запрошуються всі робітників і робітниць прийти на цю забаву якнайчисленніше. Вступ 25 центів. Комітет.

ПЕРШІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ!

Кличемо усіх робітників і робітниць Вінніпегу, що вже вписались або бажають стати в лави ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ НА ЗАХ. УКРАЇНІ

— прийти — В ПОНЕДІЛОК, 16 БЕРЕЗНЯ, В 8 ГОДИН ВЕЧЕРОМ ДО УКР. РОБ. ДОМУ У ВІННІПЕГУ НА

ПЕРШІ ЗБОРИ

На цих зборах буде обговорений план праці Товариства Допомоги Визвольній Боротьбі на Західній Україні й вибереться Раду того товариства, що проведитиме намічену працю. Подбайте усі, щоби доконче прибули на той вечер перших зборів. Комітет.

Dr. В. ЧАСНИЙ ЛІКАР, АКУШЕР І ОПЕРАТОР (M.D. C.M. L.M.C.C.) з практикою в шіагах в Монреалі і Ст. Боніфеїс. 417 SELKIRK AVE. — WINNIPEG — PHONE 55 866

НАЙЛІПША КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Робимо убрания до мери з доброї матерії і сукна. Коли Вам потрібно зараз убрание або літній плащ, так заходіть до нас, бо ми даємо великий опуст. Ціна попередно була \$35, тепер \$29; попередно \$40, тепер \$33; а ті що хотували \$45, тепер по \$38. За задоволення ручимо. Також чисто, прасуємо і напаруємо. А. СНОМА — 567 SELKIRK AVE. — WINNIPEG, MAN.

КУЗИК І ДЕМКІВ — ПЕРШОРЯДНІ КРАВЦІ які зроблять вам прекрасне убрание, чи весняне пальто з доброго вовняного сукна по дуже низьких цінах — від 27 до 45 доларів. Запемняємо, що знову будете задоволені. 814 MAIN ST. (Cor. Jarvis) — PHONE 52 783 — WINNIPEG

? ЧИ ВИ ХОРИ? Коли чувствуете слабкі, то уживайте медицини рекомендовані старокремійським аптекарем Еліком з 25-літньою практикою. Опиніть вашу неауду подрібно, а ми порадимо вам, які медицинні взяти для облегчення вашої неауды. Вважати 2-центову марку на відповідні. Адресуйте до: I. S. ELIK 803—20th St., W. SASKATOON, SASK.

ДОКТОР Й. МЕГАС ОПЕРАТОР, ЛІКАР, АКУШЕР Найновіша екс-рей машина. Найновіші електричні машини до безопераційного лічення. Лічить венеричні неауды. 10164A 101 STREET ROYAL 201 KITCHEN BLOCK PHONE 4645 EDMONTON, ALTA.

ФІЛЬМИ! ФІЛЬМИ! ФІЛЬМИ! Продаємо ріжної величини ФІЛЬМИ до фотографічних апаратів (кодаків). Викінчуємо ФІЛЬМИ в протягу ВІСІМ годин часу по уміркованих цінах. Заходіть або пишіть до нас на наступуючу адресу: WORKERS AND FARMERS BOOK STORE 600 SELKIRK AVENUE WINNIPEG, MAN. — CANADA

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! Нові і ужиті меблі випродуємо і купуємо всякого рода меблі — офісні і хатні. Новомодні кухні "Емпайр", гарантовані "мистер-філд" по фабричній ціні. Пана-"Пієр" і звичайні, від \$35.00 вгору. Грамофони, машини до шиття Сінгер-а; новомодні постели вишпозовані за старі і так само ужиті кухні і шафи на шпигати і на книжкові; столики до пишання і всі інші річи. Більші річи даємо на сплату. А. МІРЛОВИЧ І А. НОВІЦЬКИЙ, 610 SELKIRK AVE., WINNIPEG

СПЕЦІАЛІСТ ЗОРУ H. RUFUS ISAACS, D. O. SPECIALIST COR. MAIN & DUFFERIN — WINNIPEG

THE CITY HAT WORKS AND DRY CLEANERS 403 Portage Ave., Phone 29 273 Winnipeg, Man.

Чистимо, прасуємо і напаруємо жіночі і мужське убрания по уміркованих цінах. Роботу забираємо і доставляємо. Спеціально обслужаю костюмерів з провінцій. М. Вільховий, власитель.

ПРОДАЮ НОВИХ БУДИНОК. Величина 20 X 26 фітів з двома впускними. Тепло збудований. В середині 3 кімнати, ванна і два коридори (газ). Викінченні водопровід; дубова підлога, "фер-лейс", пошійні салер, форієс, вітальні-стріч. Положені передом до поладни. Вилгад гарний. Вартість будинку \$3500.00 — продам лише за \$3100.00 годинкою.

ТАКОЖ ПРОДАЮ ДВА ЛОТИ, КОШТУЮТЬ \$600, продам за \$400 і Понітня кару "ком" модель з 1928 року. Кара в дуже добрім положенні. Продам за половину ціни. Прошу аголошуватися від чісно: 903 MAGNUS AVE. WINNIPEG, MAN.

ПОШУКУЮ свого брата, Якіма А. Мельника, з села Велика Гута, в околиці Велика Гута, зід Ковельської губернії Волинської. Він перебував в Радянським Союзі на Кавказі. Хто знав би про него або він сам, прошу аголошити бажані інформації на поштову адресу: DAN A. MELNIK Box 63. The Pav. Man., Canada Радянських газет прошу о перелатку

ПОШУКУЮ хатньої роботи в місті. Маю одну три річну дитину. За добре виконання роботи ручу. Прошу аголошуватися до: 634 MAGNUS AVE. WINNIPEG, MAN.

Товариші! Відновляйте перелатку на "Українські Робітничі Вісті"!

WINNIPEG 667 Redwood Avenue Phone 57 348-9 TRANSCONA 15 Bond Street Phone: Dial 85 Call 38

THE DOMINION LUMBER & FUEL COMPANY, LIMITED ЛОМБЕР — ВУГОЛЬ — ДРОВА